

HVORDAN OG MED HVILKE MIDLER KAN VARIEREDE METODISKE TILGANGE I MUSIKUNDERVISNINGEN BIDRAGE TIL MOTIVATION, LÆRING OG UDVIKLING I FORLØB, HVOR ELEVER ER MUSIKALSK SKABENDE?

Oplæg

Fredag d. 9. december 2022

Annelise Dahlbæk, © 2022

INDHOLD

- Hvorfor varierede metoder?
- Motivation og deltagelse
- Metoder i musikundervisning
 - Overordnede og almene metoder
 - Indhold
 - Aktivitetsformer
 - Organisering
- Åben skole
- Praksisfaglighed

HVORFOR VARIEREDE METODER?

- Hvorfor er metodebegrebet vigtigt?
 - Undervisningens *hvordan*
 - Arbejdsformer
 - Læring
 - Organisering
- Normative og/eller deskriptive metoder
 - Kulturer
 - Samfund

MOTIVATION OG DELTAGELSE

- Mestringsforventning
 - Differentieret undervisning
 - Realistiske udfordringer
 - At identificere og se egen læringsudbytte
 - At føle sig kompetent
- Meningsfuldhed
 - Målrettede skabende processer
 - For individ og for fællesskab
 - Tilpasse forløb til elevernes forudsætninger

METODER I MUSIKUNDERVISNINGEN

○ *Formelle og uformelle metoder*

- Formelle:
 - Læreren eller andre kompetente (fx kolleger eller musikskolelærere) er styrende for læring/undervisning
 - Læring er struktureret og intentionel mod fastlagte mål
 - Uformelle:
 - Læreren er tilbageholdende, observerende og spørgende
 - Læring sker gennem og med ligesindede (peer-learning)
-

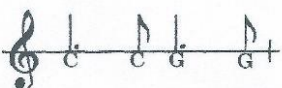

○ *Mesterlære*

- At udvikle mestring i og/eller gennem:
 - Praksisfællesskab
 - Tilegnelse af faglig identitet
 - Læring uden formel undervisning (observation, imitation, identifikation)
 - Feedback i processen
 - Learning by doing

OVERORDNEDE OG ALMENE METODER

○ *Visuelle metoder:*

Noder		Grafisk notation	
Noder med tonenavne	<p>Klokkespil </p> <p>Xylofon </p>	Becifrings-skema	
Rytmer med tonenavne		Akkorder	G C D7 G Em Am D7 G
		Håndtegn/solmisation	

○ *Auditive metoder:* Musik er klingende materiale som imiteres/reproduceres:

- Suzukimetoden
- Gehørsbaserede aktiviteter fx rytmefonetik og ordrytmer

○ *Musiske metoder:* Krop, følelse, sanser, intellekt

OVERORDNEDE OG ALMENE METODER

- *Koncepter*: en mere eller mindre færdig ”pakke”
fx byggestensmetoden
- *Hjælperedskaber*, så eleverne fx bedre husker og lærer det, der er intentionen:
 - Grundtrin
 - Rytme fonetik (gung-gung-bak)
 - Ordrytmer (En tomat)
 - Associationer (mus, bjørn, heks)
 - Rotation
 - Indgangsvinkel til musiktimen

INDHOLD SOM METODE

- Indholdsområder af musikfaget kan anvendes som metode til at inspirere til at skabe og lære noget musikfagligt relevant fx:
 - Sang
 - Sammenspil
 - Lydformning
 - Lytning
 - Dans/bevægelse
 - Musikhistorien

AKTIVITETSFORMER SOM METODE

- En aktivitetsform er en måde, elever kan være aktive med musikken på:

- Reproduktion (gen-/nyskabe)
- Produktion
- Perception
- Interpretation
- Refleksion

Varierede måder at åbne for skabende processer

ORGANISERINGSFORMER

- Den måde eleverne arbejder alene eller sammen med andre
 - Retning, regler, rammer, roller og relationer
- At forholde sig kritisk til normer og konventioner om *organisering* af skabende processer i musikundervisning
- Betingelsesfelter for organiseringen
 - Lokalet
 - Skolen/kulturen
 - Nærmiljøet
 - Tid
- Sociale organiseringsformer:
 - Individuel undervisning/arbejde
 - Sidemandsoplæring
 - Gruppearbejde
 - Klasseundervisning

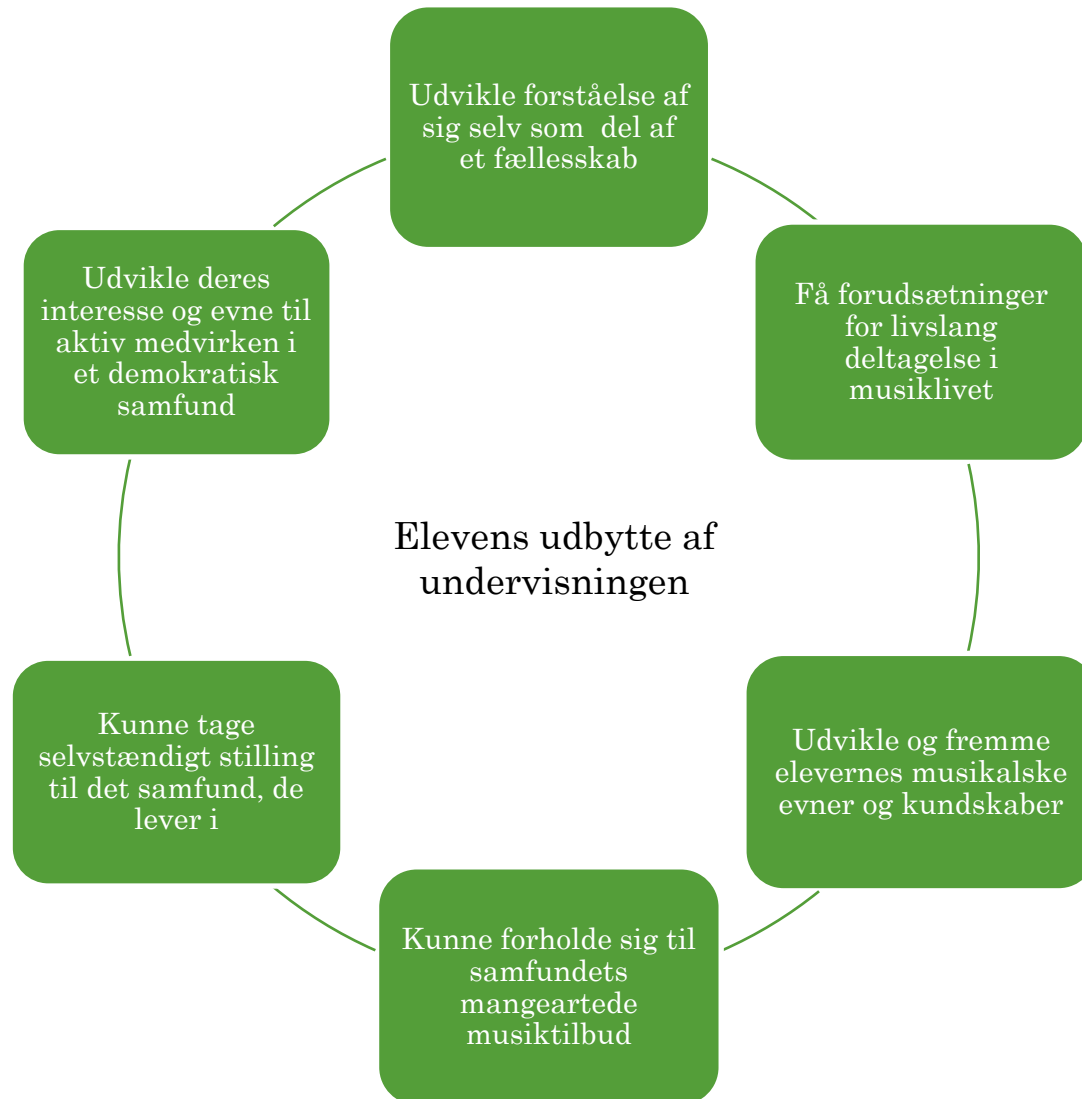

ÅBEN SKOLE

- Et gensidigt forpligtende *samarbejde* i musik mellem folkeskole/musikskole og folkeskole/ungdomsskole
- Folkeskolelærere, skolepædagoger, musik-/kulturskolelærere og ungdomsskolelærere
- Et samarbejde, der etableres alene for at bidrage til elevernes musikalske udvikling
- At samarbejde om elevernes musikalske skaben, der ellers ikke vil kunne lade sig gøre

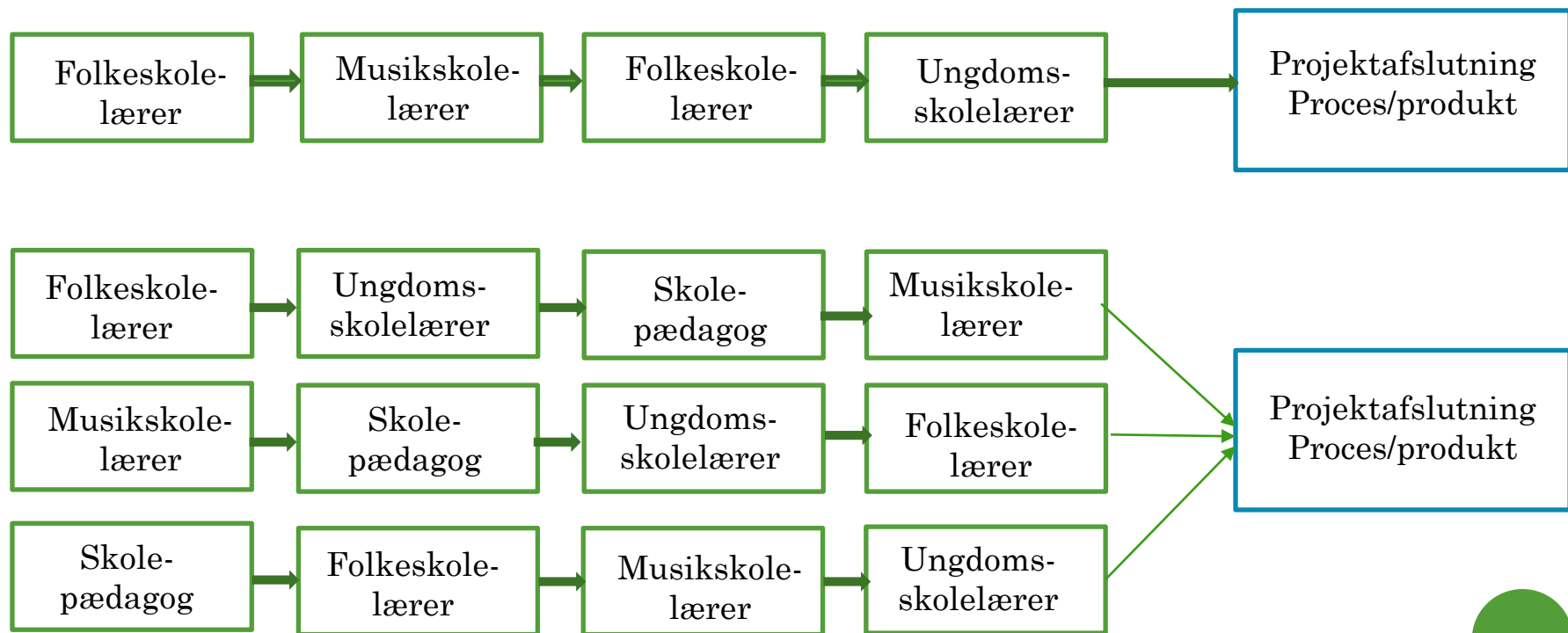

ÅBEN SKOLE - FÆLLESNÆVNERE

ÅBEN SKOLE

- Eksempler på modeller, som kan støtte eleverne i et skabende forløb:

HVEM, HVAD, HVORFOR OG HVORDAN?

Et eksempel på et forløb, hvor elever er skabende i et musikalsk fællesskab:

- *Hvem?:* 5.-6. klassetrin, musiklærere og musikskolelærere, en/to klasser på en nærliggende skole
- *Hvad?:* Vi skal på turne
 - *Kompetenceområder:* Musikudøvelse, musikalsk skaben og musikforståelse
 - Arbejde med processerne både i og uden om selve musikudøvelsen i forbindelse med branding og promovring
 - Arbejde med fagområder, der er involveret i at planlægge og udføre en turne
- *Hvorfor?:* Med afsæt i fællesnævnerne:
 - Udvikle og fremme elevernes musikalske evner og kundskaber
 - At kunne forholde sig til samfundets mangeartede musiktilbud
- *Hvordan?:* Fem faser i forløbet:
 - Fase 1: Præsentation af emne og forventningsafstemning
 - Fase 2: Afdæk læringsforudsætninger
 - Fase 3: Grupper arbejder (udøvende, planlægning, styling, roadies, PR, jura & økonomi, logistik & administration)
 - Fase 4: Gennemførelse af turneen.
 - Fase 5: Evaluering

PRAKSISFAGLIGHED

- Hvad er praksisfaglighed og hvorfor er det vigtigt?
- Anvendelsesorienteret
 - Samfundet ind i skolen og skolen ud i samfundet
 - Erhverv
- Tværprofessionelt samarbejde
 - At åbne for en bred forståelse af musik som ”håndværk”
- Håndværk i musik = færdigheder i udøvelse af musikvirksomhed, viden og forståelse om musik som fænomen og om musik som noget, der kan forstås, skabes og udtrykkes i mangfoldige sammenhænge

PRAKSISFAGLIGE FORLØB I VALGFAGET MUSIK

HVOR ELEVER ER MUSIKALSK SKABENDE

Kompetence-område	Færdigheds- og vidensområde	Erhverv og erhvervsuddannelser	Tema
Musikalsk skaben	<ul style="list-style-type: none"> - Eleven kan komponere og arrangere enkle musikstykker og anvende enkle notationsformer - Eleven har viden om komposition og arrangement og enkle notationsformer 	<i>Social- og sundhedsassistent:</i> <ul style="list-style-type: none"> - Viden om aktiviteter, der styrker helbredet og forhindrer sygdomme - Grundlæggende viden om at give praktisk og personlig hjælp 	Musikalsk skaben med fx ældre
	<ul style="list-style-type: none"> - Eleven har viden om kreative processer som ramme for sangskrivning - Eleven kan komponere og arrangere enkle musikstykker og anvende enkle notationsformer 	<i>Den pædagogiske assistentuddannelse:</i> <ul style="list-style-type: none"> - Grundlæggende viden om omsorg for børn, unge og voksne - Viden om aktiviteter inden for bevægelse 	Komposition i fx børnehaven
	<ul style="list-style-type: none"> - Eleven kan udtrykke egne ideer, tanker, følelser eller budskaber i digital produktion - Eleven har viden om kreative processer som ramme for digital produktion 	<i>Digital media:</i> <p>Viden om billeder, video, lyd, grafik, typografi, æstetik, interaktiv fortælleteknik, formsprog og design til skærm</p> <p>Teknisk og kreativt overblik over hele processen fra idé til færdig produktion</p>	Digital produktion

REFERENCER

- Dahlbæk, A. (2009a): "*Progression i musikundervisningen*", Forlaget Dansk Sang
- Dahlbæk, A. (2009b): "*Organisering af musikundervisning*", Forlaget Dansk Sang
- Dahlbæk, A. (2012): "*Differentiering i musikundervisningen*", Forlaget Dansk Sang
- Dahlbæk, A, Andersen, H. B. & R. Zachariassen, (2020): "*Praksisfaglighed – anvendelsesorienteret undervisning*", Hans Reitzels Forlag
- Dahlbæk, A. & L. Vilhelmsen, (2021): "*Praksisfaglighed og valgfaget musik*", I: Musiklæreren, Dansk Sang nr. 3, 20/21, side 20-26
- Dahlbæk, A. (2021): "*Musikundervisning – en fagmetodik*", Hans Reitzels Forlag
- Espeland, M. m.fl.(1997): "*Komponering i klasserommet – en praktisk metodikk*", Fagbokforlaget, Stord
- Green, L. (2008): "*Music, Informal Learning and the School: A New Classroom Pedagogy*", Ashgate
- Skaalvik, E. M.. & S. Skaalvik (2015): "*Motivation for læring*", Dafolo
- Vilhelmsen, L. & A. Dahlbæk (2017): "*Hvem tæller for? – når musik i åben skole skal finde takten*", Edition Wilhelm Hansen

